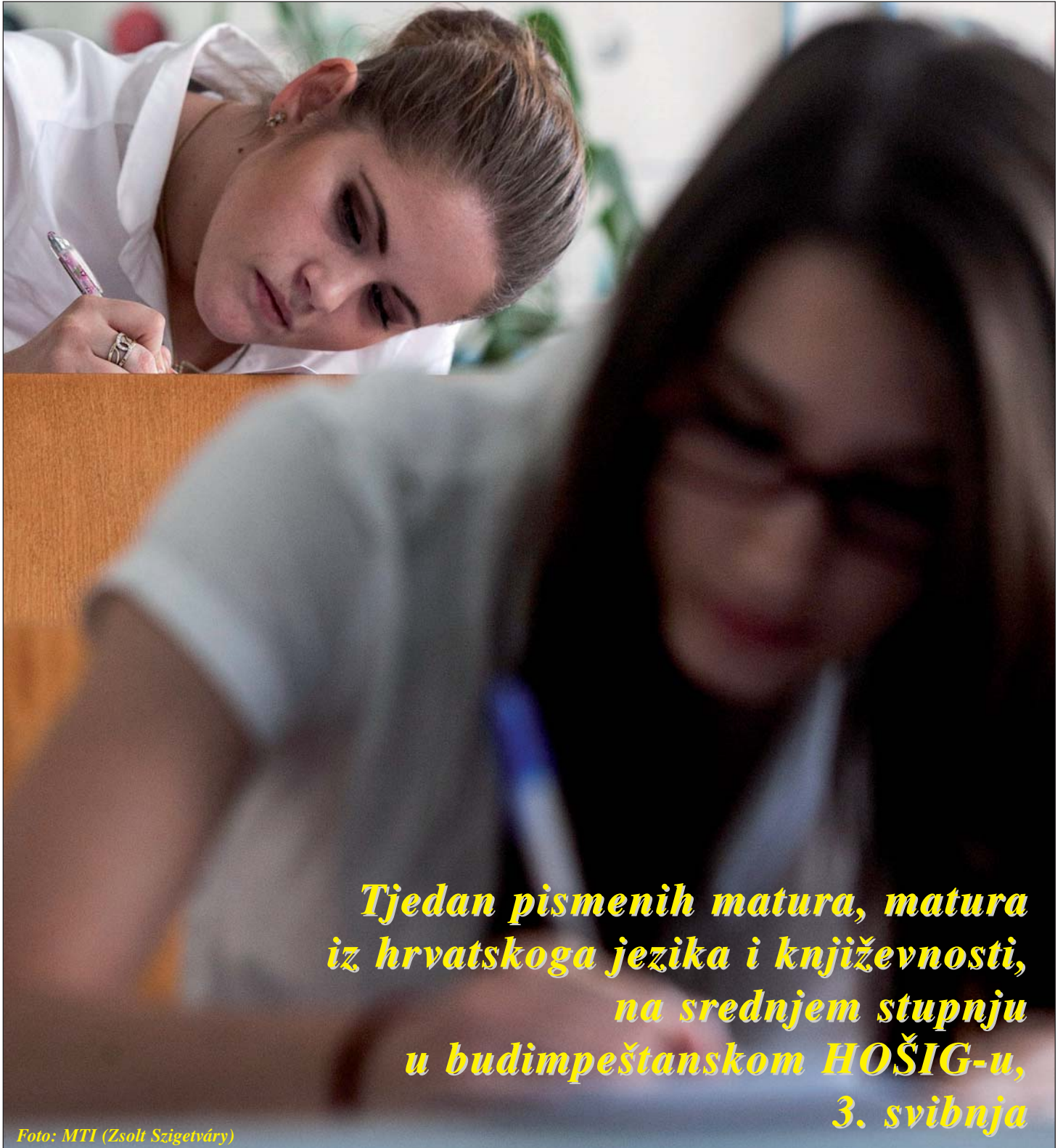

HRVATSKI glasnik

Godina XXIII, broj 18

9. svibnja 2013.

cijena 200 Ft

***Tjedan pismenih matura, matura
iz hrvatskoga jezika i književnosti,
na srednjem stupnju
u budimpeštanskom HOŠIG-u,
3. svibnja***

„Glasnikov tjedan”

Komentar

Nakon opraštanja...

Nedavno su u gimnazijama, srednjim školama priredena opraštanja, pa je na društvenoj internetskoj mreži mnoštvo fotografija s puno cvijeća, veselih, mladih uzbuđenih lica, s nadom u budućnost, s nadom za ostvarivanjem svoga sna. Prva prepreka ili, rekla bih, prva kušnja jest odmah za nekoliko dana – državna matura ili drukčije rečeno ispit zrelosti. Hoće li mladi zrelo uspjeti odgovoriti na pitanja, to se tek poslije saznaje, no sigurno je da uspjeh ili neuspjeh ispita donekle im zacrta smjer za daljnji život. Ove godine 133 tisuće mladih izašlo je na maturu, a među njima je i 41 maturant naših dvojezičnih gimnazija. Kako će oni nastaviti svoj život, možda bi trebalo najviše zanimati našu zajednicu? Ovi mladi koji su proveli 4–5 godina u našim ustanovama, u kojima su udisali hrvatski duh, hrvatsku kulturu, hrvatski jezik, hoće li sve to smatrati važnim i u daljnjem životu? Hoće li ovi mladi i pošto su zatvorili iza sebe školska vrata, tražiti kontakte sa svojom zajednicom, hoće li im biti važno da budu u dodiru s hrvatskim jezikom, hrvatskom kulturom i drugim hrvatskim sadržajima? Koliko su važni mladi za našu zajednicu, ne možemo dovoljno naglašavati, ali ako su nam važni, koliko smo voljni da za njih nešto učinimo, da ih donekle zadržimo u našoj zajednici, da im dajemo na znanje da bilo kamo dospiju, osjećaju da pripadaju našoj hrvatskoj zajednici, da njihovo postojanje, njihovo znanje ili njihovo buduće zvanje bit će važno za našu zajednicu, jer oni će sa znanjem moći pridonositi razvoju naše zajednice. Moglo bi se postaviti pitanje, čemu uopće razmišljati o tome kada mladi koji su pred maturom većinom su napunili 18. godinu života, punoljetni su, što za sobom povlači da su sami odgovorni za svoje postupke, pa jednako tako sami su odgovorni za svoju nacionalnu samobitnost, sami trebaju odlučiti hoće li nadalje biti u dodiru sa svojom zajednicom, pridonijeti njezinu razvoju. Naravno, sazrijevanje ne događa se preko noći, treba proći još dosta vremena da osoba i u punoljetnosti sazrije, ali u vrijeme dozrijevanja na nju djeluje mnoštvo vanjskih utjecaja. Nije jednostavan život ni onima koji dopijaju na neki fakultet ili visokoškolsku ustanovu, a ni onima koji se zaposle ili traže zaposlenje. Mnoštvo novih zadataka, upoznavanje novih sredina, načina učenja, snalaženje u raznim propisima, sređivanje administrativnih poslova i mnoge druge obveze zaočupljaju mlade, a osim svega toga koliko će se od njih sjetiti da nadalje gaje i svoju narodnosnu samosvijest ili narodnosnu kulturu, da se uključe u javni život hrvatske zajednice, itd.? Zašto se većina naših mladih nakon opraštanja od svoje hrvatske ustanove oprost i od svoje hrvatske zajednice? Možda mu se više nitko ne obraća da se nadalje priključi? Možda ne osjeća da ga zajednica treba?

Četrdeset jedan maturant, to nije golem broj ljudi, jedan veći razred za koji se može brinuti i jedan razrednik, pa zašto ne bi mogla i naša zajednica brinuti se za njih kako nakon opraštanja i mature ne bi se opraštali od svoje zajednice.

Bernadeta Blažetin

Jezičnu politiku hrvatska zajednica u Mađarskoj u prvom redu treba provoditi kroz ustanove koje su u održavanju najvišega političkog tijela Hrvata u Mađarskoj, HDS-a, i njihove zaposlenike, kroz sustav hrvatskih narodnosnih samouprava i civilnih udruga hrvatskoga karaktera. Bez jasne jezične politike, koju možemo prevesti riječima „očuvanje hrvatskoga materinskog jezika svim snagama”, nema opstanka Hrvata u Mađarskoj, ma koliko mislio ma tko da postoji alternativa tome. Škole su temelj

nja mature iz hrvatskoga jezika i književnosti pristupilo četiri učenika u prostorijama budimpeštanskog HOŠIGA.

Pismeni dio ispita visokog stupnja mature iz hrvatskoga jezika i književnosti odvijao se na dva ispitna mjesta, jedno u Budimpešti, drugo u Pečuhu. U Budimpešti ispitu je sudjelovalo devet učenika tamošnjeg HOIŠG-a, a u Pečuhu 28 učenika pečuške gimnazije Miroslava Krležje. Ovogodišnja matura traje do 28. lipnja a pristupa joj 84 tisuće 588 učenika završnih razreda srednjih škola, plus ostali. Svi oni polagat će više od 450 tisuća ispita.

Prošlo je vrijeme opraštanja i serenada, u tjednima smo mature koji će uvelike odrediti daljnje školovanje ili zapošljavanje. Učenici hrvatskih gimnazija, osim mature iz hrvatskoga jezika i književnosti, na hrvatskom jeziku polažu još

„Između ovogodišnjih „maturanata” je i 41 maturant iz dviju hrvatskih gimnazija u Mađarskoj. Jedan razred, njih 28 iz pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krležje i dva razreda, njih 13 iz budimpeštanskog HOŠIGA-a.”

maturu iz povijesti, a iz izbornih predmeta ako žele; iz narodopisa na hrvatskom jeziku, a mogu polagati maturu iz brojnih predmeta na hrvatskom jeziku ako to žele, tako fizike, zemljopisa matematike, tjelesnog... Nastavljaju se pismeni maturantni ispiti tijekom još dva tjedna, iza obvezatnih slijede izborni predmeti. Usmeni dio ispita visokih stupnjeva mature započinje 6. lipnja, a srednjih stupnjeva 17. lipnja. Mi, Hrvati u Mađarskoj, ispraćamo još jedan naraštaj koji bi trebao biti, ako smo ga pravilno usmjerili, čuvar jezika i pisma, ljubomorni čuvar svih posebnosti hrvatskog identiteta, u globaliziranome svijetu u kojem ga je sve teže očuvati, ali čijim očuvanjem pridonosimo raznolikosti i bogatstvu svijeta i društava čiji smo čimbenici.

Ured za obrazovanje Ministarstva ljudskih resursa odgovoran za pripremu zadataka i potrebnih radnja izvještava kako je pismenom dijelu srednjega stup-

nedelišće – stručno povjerenstvo MEĐIMURSKE POPEVKE NEDELIŠĆE odabralo je izvođače za 29. smotru Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja – 2013. Prigodom toga 24. travnja upriličen je okrugli stol u Nedelišću na koji su bili pozvani voditelji pjevačkih zborova, odnosno solisti. Na 29. središnju smotru odabrano je čak šest izvođača iz Mađarske: solisti – Oršolja Kuzma iz Budimpešte s pjesmom „Malo Međimorje”, Rozika Broz iz Fičehaza s pjesmom „Pod oblokom bor zeleni”, Margita Andrašek iz Kerestura s pjesmom „Z međimurski zdenci”, duet Marte Kamarić i Tončija Hederića s pjesmom „Lepa si mi, črnokožna”; pjevački zborovi: Ženski pjevački zbor iz Mlinaraca s pjesmom „Mamica su štrukle pekle” i Mješoviti pjevački zbor iz Serdahela s pjesmom „Dok sam bila”.

Za Dječju smotru Međimurske popevke u Sv. Martinu na Muri predložen je Alex Kozma iz Sumartona.

Branka Pavić Blažetin

Aktualno

Godina Srednje Europe

Programi hrvatsko-mađarske suradnje

U prostorijama Ministarstva javne uprave i pravosuđa 3. svibnja održana je konferencija za novinare potpredsjednika mađarske vlade, ministra javne uprave i pravosuđa dr. Tibora Navracsicsa i hrvatskoga veleposlanika u Mađarskoj dr. Gordana Grlića Radmana povodom predstavljanja programa hrvatsko-mađarske suradnje u okviru „Godine Srednje Europe u Mađarskoj”.

„Godina 2013. izuzetno je važna u životu hrvatskih građana kao godina ulaska u punopravno članstvo Europske Unije, stoga treba je obilježiti zajedničkom hrvatsko-mađarskom godinom“ – istaknuo je dr. Tibor Navracsics. Podsjetio je kako su 2011. godine Mađarska i Poljska naizmjenično bile zemlje predsjedateljice EU i godinu su proglasili poljsko-mađarskom te u sklopu toga i iduće su godine ostvarene zajedničke manifestacije poradi zblizavanja dvaju naroda, a ove će im se godine pridružiti i Republika Hrvatska.

Hrvatski veleposlanik dr. Gordan Grlić Radman istaknuo je kako je 2013. iznimno važna godina za Hrvatsku kao godina ulaska u punopravno članstvo Europske Unije te uputio zahvalu Ministarstvu javne uprave i pravosuđa, posebno potpredsjedniku mađarske vlade i ministru dr. Tiboru Navracsicsu na poticaju za postavljanjem Hrvatske u središte „Godine Srednje Europe”.

Obilježavanje „Godine Srednje Europe“ započeto je postavom skupne izložbe hrvatskoga dvojca Marija Romulića i Dražena Stojčića, mađarskog fotografa Balázsa Kissa i poljske fotografkinje Inge Kasycke.

Ministar Navracsics u daljnjem je najavio koncert dvaju filharmonijskih orkestara, zagrebačkog i mađarskog državnog, 26. lipnja u budimpeštanskoj Palači umjetnosti, povodom pristupa Hrvatske EU te otvorenje izložbe hrvatskog arheološkog blaga koja će biti 17. svibnja u Budimpeštanskom povijesnom muzeju, te kako se u srpnju u Čakovcu otvara izložba ilustracijskih radova grafičara Győ-

Potpredsjednik Vlade, ministar javne uprave i pravosuđa dr. Tibor Navracsics najavljuje programe hrvatsko-mađarske suradnje

zsa Somogyia za epsko djelo naslova „Opsada Sigeta“ autora Nikole Zrinskog. Jesenas se u Zánki organizira zajednički kamp za hrvatsku, poljsku i mađarsku djecu te također od rujna očekuju se studenti u Ministarstvo javne uprave i pravosuđa poradi stručne naobrazbe.

Nazočnima se obratio i poljski veleposlanik u Budimpešti Roman Kowalski koji je također zaželio dobrodošlicu Hrvatskoj u članstvo Europske Unije, te izrazio zadovoljstvo što će se i kroz najavljenju ovogodišnju hrvatsko-mađarsku suradnju još jednom široj europskoj javnosti predstaviti srednjoeuropska dimenzija. Na priredbi su bili predstavnici diplomatskih zborova u Budimpešti, voditelji ustanova i predstavnici hrvatske zajednice.

Sastavila: *Kristina Goher*

Slijeva: Mario Romulić, Dražen Stojčić, Inga Kasycka, Roman Kowalski, dr. Tibor Navracsics, dr. Gordan Radman Grlić i Balázs Kiss

Povodom Europskog dana

Grad Mohač prvi pozdravlja pristup Hrvatske Europskoj Uniji

Prigodom Europskog dana, Grad Mohač 12. svibnja prvi pozdravlja pristup Hrvatske Europskoj Uniji (1. srpnja 2013). Europski se dan slavi u spomen na Deklaraciju francuskog ministra vanjskih poslova Roberta Schumana od 9. svibnja 1950. godine, po zamisli francuskoga stratega i stručnjaka za razvoj Jeana Monneta da je jedini učinkoviti način za sprečavanje sukoba između Francuske i Njemačke uspostava nadzora nad Ruskom oblasti, kojom je stvoren prijedlog o stavljanju proizvodnje ugljena i čelika pod zajedničku upravu, čime je napravljen prvi korak na putu do današnje Europske Unije. Priredba se ostvaruje u suorganizaciji Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, mohačke Gradske samouprave i Informativnog središta Europe Direct. Posrijedi je grad koji ima vrlo čvrste hrvatske veze i tradicije, a uz to i prijateljsku suradnju s gradom Belim Manastirom. Program će se održati na Deákovu trgu, u Parku junaka, između 11 i 18 sati, a uz prigodni kulturni program, izložbu i sajam obrtništva, te razne druge popratne sadržaje. S početkom u 14 sati okupljene će pozdraviti Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, József Szekó, mohački gradonačelnik, i Ivan Dobor, gradonačelnik Belog Manastira. Slijedi kulturni program u kojem nastupaju polaznici Vrtića «Eötvös», Čitaonica mohačkih Šokaca, TS «Šokadija», Plesno društvo Umjetničke škole Lajosa Schneidera, Mohački tamburaški orkestar, KUD «Mohač», citraški orkestar Mohačke građanske čitaonice, KUD «Beli Manastir» i TS «Dunavkinje».

OSTROGON – Na poziv mađarskog kardinala Pétera Erdőa veleposlanik Gordan Grlić Radman nazočio je u subotu, 4. svibnja, svetoj misi u ostrogonskoj katedrali. Uz kardinala Erdőa svetoj misi, održanoj u okviru tradicionalnoga godišnjeg hodočašća za mađarsku Crkvu i domovinu, nazočilo je desetak mađarskih biskupa, a uz nekoliko stotina hodočasnika bili su i predstavnici diplomatskoga zbora akreditirani u Mađarskoj. Po završetku mise u kripti spomenute katedrale održana je komemoracija kod groba mađarskog kardinala Józsefa Mindszentya, za kojeg Katolička crkva u Mađarskoj već duže vrijeme zagovara proglašenje blaženim.

Sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije

U županijskom Domu narodnosti u Baji 25. travnja održana je redovita sjednica Vijeća Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Uza županijske vijećnike, sjednici su kao redoviti pozvani gosti nazočili i članovi Skupštine Hrvatske državne samouprave iz Bačke. Sukladno zakonskim propisima, na dnevnom se redu našla rasprava o izvršenju proračuna za 2012. godinu, plan rada i programa za 2013. godinu, te nacrt proračuna za 2014. godinu.

Vijeće je s ostvarenim prihodima od 1812 tisuća i rashodima od 1433 tisuće forinta jednoglasno prihvatilo izvješće o izvršenju proračuna Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije za 2012. godinu. Ostatak novca od prošle godine utvrđen je s iznosom od 379 tisuća forinta. Jednoglasno je prihvaćen i plan rada odnosno programa s kalendarom priredaba za 2013. godinu. Među planovima posebno su istaknute već tradicionalne priredbe koje se ostvaruju u suradnji s mjesnim hrvatskim samoupravama, između ostalih Veliko prelo u Baji, sudjelovanje na Državnome hrvatskom malonogometnom kupu u Mišljenju, Kulturno-gastronomski hrvatski dan u Dušnoku, Baji i Gari, Županijsko natjecanje hrvatskih ribiča u Baji, Spomen-dan biskupa Ivana Antunovića u Kalači, Hodočašće bačkih Hrvata i prijateljskih naselja na Vodici u Santovu i Županijski susret hrvatskih učenika u Baćinu. Prema nacrtu proračuna za 2014. godinu, prihodi se temelje na diferenciranoj državnoj potpori, općoj potpori za djelovanje i potpori prema obavljanju javnih zadaća, a rashodi se planiraju troškovima djelovanja, putnim troškovima za održavanje sjednica, te troškovima županijskih priredaba, uz podupiranje mjesnih programa od širega, regionalnoga značaja. Kao temeljno načelo prihvaćeno je da se rashodi planiraju sukladno ostvarenim prihodima.

Pod «razno» raspravljalo se i o aktualnim pitanjima školstva, posebno o položaju predmetne nastave hrvatskoga jezika u školama u državnom održavanju, a tom su prigodom pozvani i učitelji naših škola. Nakon kratkog izvješća o aktualnom stanju školstva, predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje Skupštine HDS-a Joso Ostrogonac pozvao je naše učitelje da dostave svoje probleme i prijedloge koje će proslijediti mjerodavnim ustanovama, prije svega Centru «Klebelberg» za održavanje ustanova.

S. B.

MOHAČ – Od 17. do 19. svibnja u tome podunavskom gradiću priređuju se Svečanosti Svetog Ivana Nepomuka. Između ostalog, 17. svibnja, s početkom u 18 sati u Kossuthovu kinu bit će predstavljen prvi samostalni CD Tamburaškog sastava «Šokadija» i koncert harmonikaša Zoltána Orosza. Od 21 sat u Umjetničkoj školi Lajosa Schneidera priređuje se zabava uz orkestre «Poklade» i «Maraton Band». Dana 18. svibnja priređuje se cjelodnevni program na otvorenome, u parku kod Šokačke skele, pod nazivom «Svečanost susjeda i civila», uz razne popratne sadržaje. Od 10 do 15 sati održavaju se igraonica i obrtnička zanimanja za djecu. Na obali Dunava kod Hotela Svetoga Ivana u 20 sati bit će blagoslov čamaca koje će blagosloviti pečuški biskup György Udvardi. Procesija sudionika, odnosno čamaca polazi u 21.10 od Šokačke skele, a od 21.30 priređuje se vatromet na Dunavu. Dan završava zabavom na otvorenome kod Milenijskog parka uz «Center Band», od 22 do 01 sat. Svečanost se 19. svibnja od 10 do 14 sati nastavlja u vodenici Svetog Nikole raznim programima za sve dobi, a od 15 sati slijedi povorka s cehovskim zastavama od Széchenyieva trga do Trga Svetog Mihovila, te polaganje vijenaca kod spomen-ploče žrtvama rijeke Dunava, na dunavskoj skeli. Od 17.30 do 24 sata u Kisfaludyjevoj ulici ispred Muzeja Dorotty Kanizsai priredit će se svibanjska fišijada uz Sziget Band.

KANIŽA – Dana 28. travnja održana je misa na hrvatskom jeziku u bolničkoj kapeli na kojoj se okupio veći broj hrvatskih vjernika kako bi se molili za ozdravljenje jednog bolesnog člana hrvatske zajednice. Misu je predvodio Blaž Horvat, rektor varaždinske katedrale.

Ministarsko odlikovanje bivšemu petroviskomu lugaru Erdődyevih obiteljskih imanj

Zlatna spomen-plaketa Lászlóu Vargi

Sándor Fazekas, ministar ruralnoga razvoja, prikdaje odlikovanje Lászlóu Vargi

Na sastanku hrvatskih penzionistov u Sambotelu, Franci Jurašić, predsjednik Društva sambotelskih Hrvatov, je posebno gratulirao Lászlóu Vargi, gdo će 16. junija navršiti 90. ljeta svojega žitka i pred kratkim mu je u Budimpešti uručeno visoko ministarsko odlikovanje. Prilikom Svitskoga dana lozov i vode, Ministarstvo za ruralni razvoj je održalo svečevanje pri kom su dodijeljena različita odličja za istaknutu djelatnost. Zlatnu spomen-plaketu „Drivo žitka“ je mogao prikzeti László Varga ki je odrasao u lugarskoj familiji u Petrovom Selu i dalje nosio meštirju dide i ćaće, ki su djelovali na Erdődyevi obiteljski imanj u Petrovom Selu. Pred Drugim svitskim bojem odlikovani lugar i sam se je skrbio za loze u petroviskom hataru. Vojsku je služio u Juri, a na kraju boja je zašao u američko zarobljeništvo u Austriji. Kad je oslobođen, nanovič je stao u djelo u Petrovom Selu i ljeta dugo je u njegovo nadležništvo pripadalo opskrbljivanje lugov u cijeloj okolici Petrovoga Sela. Sa svojom ženom, Petroviščankom Gizelom Jurašić, se je odselio u decembru 1968. ljeta u Sambotel, kade je postao peljač Sambotelskoga lugarstva. Njegovo stručno djelovanje je pratio tijekom ljet cijeli red odlikovanj ter priznanj. Na budimpeštanskoj proslavi koncertem marcijuša, najburniji aplauz je sprohadjao prikdavanje zlatne medalije Laci bačiju. Nisu samo hižna družica i dica gizdava na njega, nego ovput jubilaru i mi gratuliramo ter mu željimo dobro zdravlje i još mnogo sričnih i radosnih minutov u ovom žitku!

-Tiho-

Foto: Državno lugarsko društvo

Slavljenik u obiteljskom krugu

Mali rast u Zalskoj županiji

Iako po zemljopisnoj rasprostranjenosti pomurski Hrvati, odnosno Hrvati u Zalskoj županiji žive na malom području, njihova brojčanost po podjeli županija prilikom popisa pučanstva i u 2001. i 2011. g. zauzima drugo mjesto po broju Hrvata u Mađarskoj. Po novom popisu broj narodnosti Hrvata u županiji porastao je s 514, naime 2001. g. popisano je 2734, a 2011. g. 3248 Hrvata, dok statistika broj pripadnika hrvatske narodnosti smanjila je sa 66, prije deset godina bilo je 3836, a na zadnjem popisu 3770 (to je 14,6% od ukupnog broja Hrvata u Mađarskoj). Ukupan broj narodnosti i pripadnika narodnosti dovodi do porasta s 448. U Zalskoj županiji nalazimo čak tri naselja koja su među deset naselja s najvećim brojem pripadnika hrvatske narodnosti u Mađarskoj: Serdahel (766), Sumarton (488) i Kerestur (488). U njima ukupno živi 1742 pripadnika hrvatske narodnosti (46% pripadnika u Zalskoj županiji). Pogledamo li i u druge statističke podatke, možemo ustanoviti da broj osoba s materinskim jezikom i u Zalskoj županiji je opao, dok je 2001. g. 2313 žitelja hrvatski jezik smatralo svojim materinskim jezikom, 2011. već samo 2102 (211 manje), međutim malo je porastao broj onih koji u društvu, zajednici rabe hrvatski jezik, 2001. ta brojka bila je 2512, a prilikom zadnjeg popisa 2557 (45 više). Tu bih još napomenula podatak da prema statistikama popisa u Zalskoj županiji 4820 osoba govori hrvatski jezik, a to je 2718 osoba više od onih koji smatraju hrvatski materinskim jezikom i 2263 više od onih koji u zajednici rabe naš jezik. Ova brojka ipak ukazuje na to da Hrvata ima više nego koliko nam pokazuju podaci popisa, no, naravno, treba uzeti u obzir i to da ima ljudi koji su hrvatski jezik učili samo kao bilo koji strani jezik.

Podaci o pučanstvu, prema čimbenicima koji utječu na narodnosnu pripadnost, a to su narodnost–materinski jezik–uporaba jezika u obiteljskom, prijateljskom krugu, objavljeni su samo o županijama, gradovima i ukupno o selima. U županijskome središtu Zalske županije, u Jegerseku, popisano je 36 Hrvata, po materinskom jeziku 23, po uporabi jezika u obiteljskom, prijateljskom krugu 23, a broj pripadnika narodnosti je 50; u gradu županijske ovlasti, u Kaniži, popisano 403 Hrvata, po materinskom jeziku 210, po uporabi jezika u obiteljskom, prijateljskom krugu 248, a broj pripadnika narodnosti je 482. U Kaniži broj pripadnika hrvatske narodnosti umalo se utrostručio (2001. godine popisano je 168 osoba). U ostalim gradovima Hrvata je 181, po materinskom jeziku izjasnilo ih se 98, hrvatskim se jezikom u obiteljskom, prijateljskom krugu služi 106, a skupni je broj pripadnika narodnosti 211. Najviše Hrvata živi u selima, ukupno 2628, od kojih hrvatski smatra svojim materinskim jezikom 1771, hrvatskim se jezikom u obitelji, prijateljskom krugu služi 2180, a broj pripadnika hrvatske narodnosti je 3027. Najveći broj pripadnika je zabilježen u letinjskoj (2333), zatim u kani-

škoj (1271), te u jegersečkoj mikroregiji (71), a u ostalima manje. U dva zalska grada, prema novom izbornom narodnosnom zakonu, postoji mogućnost da se prilikom izbora 2014. utemelji hrvatska samouprava, naime u Kesztelyu je zapisano 38, a u Jegerseku (Zalaegegerszeg) 50 pripadnika hrvatske narodnosti, a u naselju Belezni, gdje već dva ciklusa djeluje hrvatska samouprava, neće se moći utemeljiti samouprava, naime samo je 13 pripadnika popisano na posljednjem popisu (po zakonu treba ih biti najmanje 30 u jednome mjestu kako bi se mogli raspisati narodnosni izbori).

U povijesno hrvatskim naseljima najviše Hrvata popisano je u Serdahelu, a i u najvećem postotku po broju stanovnika. Prema zadnjem popisu, u 2011. godini, u tome mjestu živi 1155 žitelja, od kojih 766 pripadnika hrvatske narodnosti, tj. 66,3%, (2001. g. je bilo 757, na 1345 stanovnika). Po veličini broja Hrvata u mjestima, sljedeća su naselja Sumarton i Kerestur, oba broje 488, međutim postotak broja Hrvata po broju stanovnika veći je u Sumartonu gdje od 886 žitelja čak 55% su Hrvati, a u Keresturu od 1820 žitelja 26,8%. Treba napomenuti da je u oba naselja porastao broj pripadnika u odnosu na 2001.

godinu; u Keresturu više nego četverostruko, naime prije deset godina bilo je svega 104 pripadnika, a u Sumartonu je porastao sa 79. Porastao je broj Hrvata i u Petribi, gdje je 2001. popisano 32 pripadnika, a ovaj put 120 (umalo četverostruko). Porastao je broj i u Pustari: dok je 2001. g. bilo 220 Hrvata, ovaj put ih je popisano 340, čak 55% stanovništva, naime ondje živi 616 osoba. U dvjema našim povijesnim naseljima opao je broj Hrvata. U Mlinarcima prije deset godina popisano je 513 Hrvata, a ovaj put 396, dakle 117 manje, ali to je još uvijek 55% stanovništva, naime po posljednjem popisu u selu živi 718 stanovnika. U Fičehazu također je opao taj broj, dok je 2001. popisano 337 Hrvata, sada svega 152 (22% stanovništva), dakle 185 manje. Porastao je broj pripadnika i u pograničnom gradu Letinji; dok je prije deset godina popisano 75 osoba, ovaj put ih je 121. U mjestima gdje djeluju hrvatske samouprave, npr. u Sepetniku, broj Hrvata porastao je više nego deset puta; dok je prije deset godina popisano sedam osoba, ovaj put ih je 81. U Bečehelu također je porastao broj, s 13 na 77. U ostalim naseljima u županiji također imamo skroman broj pripadnika hrvatske narodnosti u gradovima: Héviz (13), Lentiba (11), Karoš (Zalakaros 22), Zalalövő (3); u naseljima: Borša (Borsfa 5), Čejiba (Kiscsehi 3), Galambok (3), Komar (Zalacomár 3), Lisov (Liszó 3), Gellénháza (3), Gyenesdiás (3), Ostrugna (Eszteregnye 6), Ratkovce (Murarátká 7), Sand (3), Šurmaš (Sormás 4), Tornji (Tornyiszentmiklós 4), Újudvar (3), Vonyarcvashegy (3), Zalacsány (4).

Usporedimo li podatke Zalske županije iz 2001. i 2011. g. i po broju narodnosti i po broju pripadnika narodnosti, čini se da podaci približno daju stvarnu sliku o broju hrvatskoga stanovništva iako u nekim naseljima, prema pretpostavkama, trebalo bi biti više naših sunarodnjaka. Oni koji prate društveni život Hrvata ili čitaju naš tjednik, mogu zapaziti da u naseljima u kojima je veći broj pripadnika naše narodnosti, odnosno u kojima su više od 50% stanovništva Hrvati, prisutna je aktivnost hrvatske zajednice.

Kultura sjećanja

Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Hrvatski klub August Šenoa i Ogranak Matice hrvatske u Pečuhu 17. travnja priredili su književnu tribinu u Hrvatskome klubu August Šenoa. Tribina je dio programa godišnje suradnje Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj i Zavoda za kulturu Hrvata u Vojvodini koji su sporazum o suradnji potpisali početkom 2012. godine, kaže za Hrvatski glasnik ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, ujedno i voditelj spomenute tribine Stjepan Blažetin, najavljujući nove zajedničke projekte u 2013. godini.

Na tribini su predstavljene knjige objelodanjene tijekom 2012. godine, u sklopu Projekta „Godina hrvatskih velikana u Vojvodini“. To su: Ante Evetović Mirosljub: Vječnosti doba, Ante Jakšić: Duše zemlje, Balint Vujkov: Šta u oca to u dice, Prognanik iz svijeta svjetlosti – Život i djelo Stanislava Prepreka. O knjigama su sa Stjepanom Blažetinom razgovarali i knjige predstavili Katarina Čeliković, Bernadica Ivanković i ravnatelj Zavoda za kulturu Hrvata u Vojvodini Tomislav Žigmanov.

Nositelj Projekta „Godina hrvatskih velikana u Vojvodini“, 2012. godine bio je Zavod za kulturu Hrvata u Vojvodini koji ga je ostvario s nizom kulturnih čimbenika, a u okviru projekta objavljene su navedene knjige. Prve tri rezultat su nakladničkog pothvata Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata i NIU „Hrvatska riječ“ iz Subotice, a posljednja spomenuta knjiga objavljena je u nakladi Zavoda.

O najvažnijim značajkama projekta „Godine hrvatskih velikana u Vojvodini“ govorila je menadžerica kulturnih aktivnosti ZKVH-a Katarina Čeliković, koja je istaknula kako se ovim projektom nastoji izgraditi kultura sjećanja. „U želji da se dostojno odužimo svojim predšasnicima, nezaobilaznima kada je u pitanju izgradnja kulturne povijesti Hrvata u Vojvodini, Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata usustavljuje rad na obilježavanju obljetnica događaja i velikana poradi svjedočenja da smo zajednica ponosna na vlastitu povijest i velikane koji su je obilježili. Mladim generacijama tako nudimo uzore koje mogu nasljedovati i na koje mogu biti ponosni. To činimo brojnim programima u kulturi, od književnih večeri, predavanja, tribina, izložaba, koji se održavaju u različitim gradovima, te promocijom u medijima na hrvatskom jeziku“, rekla je Katarina Čeliković.

Ona je podsjetila kako su tijekom 2012. godine obilježene stote obljetnice rođenja kiparice Ane Bešlić, književnika Ante Jakšića, književnika i bibliografa Ivana Kujundžića, književnika i sakupljača narodne književnosti Balinta Vujkova i fra Stjepana Beata Bukinca,

te 150 godina od rođenja pjesnika Ante Evetovića Mirosljuba. Također je obilježena i 30. obljetnica smrti skladatelja i književnika Stanislava Prepreka, i deset godina od smrti dominikanca i filozofa Tome Vereša.

Ravnatelj Zavoda za kulturu Hrvata u Vojvodini Tomislav Žigmanov govorio je o životu i djelu Stanislava Prepreka, predstavljajući knjigu Prognanik iz svijeta svjetlosti: život i djelo Stanislava Prepreka, koju je za tisak priredio Ivan Balenović. Podijeljena u deset poglavlja, knjiga sabira cjelokupni stvaralački opus ovoga svestranog čovjeka i umjetnika. Stanislav Preprek je po obrazovanju, ali i po zvanju učitelj, bio je skladatelj, orguljaš, zborovođa, knjižničar, slikao je i

crtao, a danas je pjesnik, prozni pisac i prevoditelj. Uz materinji hrvatski jezik, u djetinjstvu je ovladao njemačkim, u gimnaziji je zavolio francuski, privatno je učio talijanski, služio se esperantom, produbljuje nadalje latinski i grčki, zanima se za hebrejski i arapski, te turski, kineski i japanski jezik, kazao je između ostaloga Tomislav Žigmanov.

Na sočnoj bunjevačkoj ikavici jednu pripovijetku iz knjige „Šta u oca to u dice“ Balinta Vujkova pročitala je Bernadica Ivanković, suradnica subotičke Gradske knjižnice, koja čuva rukopise i zaostavštinu Balinta Vujkova, te nam je predstavila knjigu od 38 pripovjedaka od 430 koliko ih se nalazi u zaostavštini, od kojih je njih 150 neobjavljenih.

Ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj za Hrvatski glasnik kaže kako je potaknuo zajedničko obilježavanje 100. obljetnice dramskog pisca Antuna Karagića, koju će zajedničkim projektom obilježiti Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Zavod za kulturu Hrvata u Vojvodini i Hrvatsko kazalište u Pečuhu. Govorio je i o skupu Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj koji će se od ove godine održavati godišnje, najzrijeđe u Pečuhu i Subotici, u organizaciji dvaju Zavoda.

Naime prostor interesa dijelom je isti, i u prošlosti i sadašnjosti, te u izgradnji strateških nastupa prema zajedničkim partnerima i prema matičnoj domovini Hrvatskoj kada je u pitanju znanost, knjiga, pisana riječ i kultura Hrvata u Vojvodini i Mađarskoj, a sve na tragu potpisanoga sporazuma o suradnji dvaju Zavoda.

Branka Pavić Blažetin

BUDIMPEŠTA – Budući da je međudobno došlo do promjene vlasničkih odnosa Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj u zajedničkoj tvrtki Croatica, mijenjao se i saziv i broj njezina Nadzornog odbora. Novi su članovi tročlanog Odbora: Jelica Pašić Drajković (HDS), Ivan Guban (SHM), Anica Kovač Kóvágó (HDS).

BORTA – Hrvatsko kulturno društvo Gradišće poziva sve Hrvatske samouprave, kulturna društva na tlu dviju županija, kade nek žive Gradišćanski Hrvati, ki imaju što pokazati, prezentirati da sudjeluju na II. Sajmu Gradišćanskih Hrvata, koji će se održati 8. junija, u subotu, u parku grada Borte/Oberwart, od 13 do 18 uri. Prvom sajmu u Koljnofu 2011. ljeta sudjelovalo je, s velikim uspjehom, oko dvajset hrvatskih općina iz Ugarske, Austrije i Slovačke. Taksa za jedan štand iznosi 25 eura, a prezentirati se moru knjige, časopisi, hrvatska izdanja, umjetnička djela, proizvodi i različiti produkti. Dodatne informacije morete dostati na e-mail adresi: petar.mogyorosi@gmail.com ali na telefonu: 43 699 170 969 70. Med predviđenim programima su i nastup folklornih i tamburaških društava iz hrvatskih sel, iz spomenutih trih država. Početo od 20 uri nastupa Pannonix iz južnoga Gradišća. Istovrimeno poziva Djelatna zajednica komunalnih političarova u Gradišću na večer od 20 do 23 uri, na pop-rock festival na kom nastupa Srebrna krila, a ulaz je besplatan. Ako bude čemerno vrime, priredba se održava u Inform dvorani Borte.

Intervju

„Oni koji se bave kulturom znaju da jedino što nas može spasiti to je ta djelatna vrsta kulture sjećanja. Ne zaboraviti one koji su bili, ali pronaći taj suvremeni način, model kako ih ugraditi danas u suvremeno doba i u obrazovanje ponajprije, a potom i u neke šire slojeve društva” – kaže Katarina Čeliković, menadžerica kulturnih aktivnosti ZKVH-a.

Razgovor vodila: Branka Pavić Blažetin

U sklopu suradnje sa Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj, predstavili ste, u Pečuhu, četiri knjige kojih je Zavod za kulturu Hrvata u Vojvodini bio suizdavač 2012. godine u okviru Zavodova projekta Godina hrvatskih velikana u Vojvodini.

Zanimljivo je da je početak 20. stoljeća iznjedrio doista jednu plejadu velikana koji su nas zadužili i svojim djelovanjem i opusima koji ostaju iza njih. Zaorale su zaista duboke brazde u kulturnoj tradiciji Hrvata u Vojvodini na

koje mi ne možemo ostati, naravno, hladni i gledati ih kao netko koji je bio i prošao. Moram priznati da smo se iznenadili kada smo pravili jednu bazu podataka s našim velikanima, ona sada ima 150 takvih znamenitih osoba. Primijetili smo da je upravo početak 20. stoljeća pokazao rađanje onih koji su utirali zapravo nacionalni identitet Hrvata u Vojvodini. Podsjetimo se da je to tada bio jedan zajednički prostor koji, evo, sada je razdijeljen granicama fizičkim, međutim kada dođemo ovamo u Pečuh, kada se ovdje nađemo s ljudima Hrvatima koji također poznaju kulturnu baštinu, onda vidimo da taj duhovni kulturni prostor nikada nije prestao biti zajednički. I upravo ovi velikani poput primjerice Alekse Kokića koji ove godine slavi 100 godina, ili primjerice jedan od velikana s ove strane granice to je Antun Karagić, oni ostavljaju iza sebe takva djela koja mi danas moramo pokazati mladim naraštajima. Nama je i bio cilj da ono što se u prošlosti stvaralo ne ostane tek zatomljeno negdje na neki način neotkriveno, nego da na suvremeni način pokažemo mladim naraštajima i rekla bih da smo počeli od vrtića. Dakle tamo gdje god postoji nastava na hrvatskom jeziku ili hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture od vrtića, osnovnih škola, gimnazije ili nekih drugih srednjih škola preko udruga kulture u mjestima gdje žive Hrvati, željeli smo pokazati da mladi koji tek dolaze mogu imati uzore u tim našim velikanima. Stoga je projekt Godine hrvatskih velikana više nego bitan, on nije tek kultura sjećanja, nego je to jedan djelatni proces koji u sebi sadrži i kulturne proizvode. Mi smo tako tijekom 2012. godine obilježavajući ovu godinu hrvatskih velikana, napravili veliki broj izložaba slika, fotografija iz života ljudi, knjiga koje su oni ostavili nama. Također smo napravili niz tribina predavanja o njima, ali također, evo, i s kolegama iz Znanstvenog zavoda Hrvata u Pečuhu napravili smo i stručne skupove na kojima su oni bili tematizirani. Slični stručni skup održan je i na Dan Balinta Vujkova u Subotici, i ovo sve planiramo nastaviti i ove 2013. godine.

Knjige predstavljaju dio opusa Ante Jakšića, Ante Evetovića Miroljuba, Balinta Vujkova i Stanislava Prepreka. Kultura sjećanja je važna. Bez nje se ne može koraknuti naprijed, postoji li deficit u kulturi sjećanja?

To je sigurno. Mi moramo pokazati da smo ipak narod neprekinutosti, da nije nikada nešto bilo pa je prošlo pa smo mi sad započeli neki novi posao. Moramo pokazati da imamo predšasnike na koje ne samo da možemo biti ponosni nego da se mi možemo njihovim djelom

danas koristiti. Također bih jako voljela iskoristiti priliku i na neki način upozoriti da biti Hrvat danas u Vojvodini ne da nije popularno, nego nije nimalo lako. Oni koji se bave kulturom znaju da jedino što nas može spasiti to je ta djelatna vrsta kulture sjećanja. Ne zaboraviti one koje su bili, ali pronaći taj suvremeni način, model kako ih ugraditi danas u suvremeno doba i u obrazovanje ponajprije, a potom i u neke šire slojeve društva, a rekla bih da je najveći problem i ono čime mi suočavamo kao najviše poteškoća upravo ta jedna vrsta medijske izoliranosti. Mislim da će svatko shvatiti ako kažem da nije lijepo biti pripadnik nekog naroda kojeg nikada nitko u kulturi ne vidi na javnom servisu države u kojoj živi. Naravno, to nam se događa ne samo u državi u kojoj živimo, to nam se događa i u matičnoj domovini bez obzira koliko kvalitetni programi bili kojima mi pokazujemo našu kulturu i uopće sve ono što smo na neki način baštinili od tih predšasnika o kojima danas govorimo.

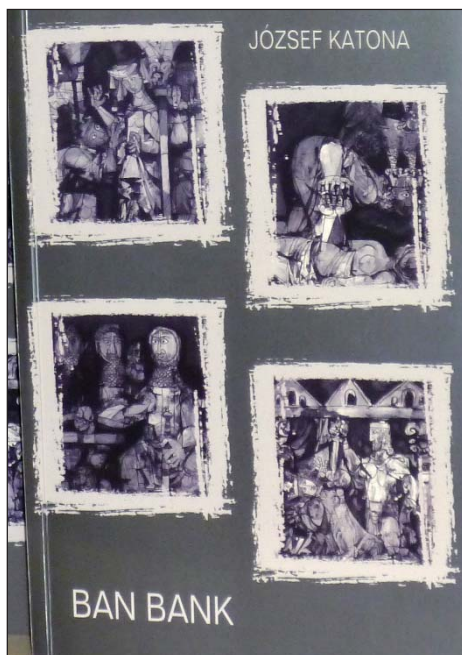
Ali i oni, ako se osvrnemo natrag stotinjak godina, bili su na margini matično-kulturnog prostora, daleko od središta.

Ja bih se djelomično složila. Zašto kažem samo dijelom? Zato što su ljudi o kojima mi danas govorimo, i Ante Jakšić i Balint Vujkov, ali rekla bih i profesor Bela Gabrić i Albe Vidaković, Nestor Orčić i mnogi drugi velikani ipak su se obrazovali u Zagrebu, Travniku, Varaždinu, dakle to su bili, i Alekse Kokić također, dakle to su bili ljudi, istina, najčešće svećenici ili kandidati svećenički koji su tada donosili obrazovanje što su stekli u Hrvatskoj, možda često u našu sredinu, dakle u Vojvodinu, ali također moram podsjetiti da su mnogi od njih i završili u Hrvatskoj. Zato sam ja danas upozorila slušatelje da je taj prostor naš zajednički doista bio zajednički. Oni su najmanje bili prepoznati zapravo u rodnim mjestima. To je nevjerojatno da se Ante Jakšić morao zapravo odseliti, da se naš akademik Ante Sekulić također iz vrlo sličnih razloga morao odseliti u Hrvatsku gdje je išao trbuhom za kruhom i gdje je našao, evo, svoje uposlenje. Balint Vujkov godinama je bio izvan svoje struke, nije mogao raditi i posvetio se, evo, papisivanju naše narodne književnosti pripovijedaka bez kojih ne možete uopće uspostaviti nacionalni identitet jednog naroda. Jer ne samo da je zapisao pripovijetke, ostavio je golemo kulturno nasljeđe, i etnografsko, i jezično, i identitetsko ako tako mogu reći.

U projekt ste uključili mlade ljude, s diplomom zagrebačke kroatistike, koji imaju potrebna znanja i potencijal.

Mi se najviše zapravo radujemo ovome mladom naraštaju koji je došao iz Zagreba kao ljudi koji mogu pridonijeti svojim entuzijazmom, svojim znanjem i ono čemu se posebno radujemo da ne samo oni koji su već završili studij, koji su diplomirali kroatistiku, povijest i te humanističke znanosti nego da smo mi sada uspjeli preko Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata nametnuti nas Hrvate iz Vojvodine kao temu na nekoliko fakulteta i na nekoliko odsjeka. Tako s radošću mogu reći da fakulteti u Osijeku izuzetno pozitivno reagiraju da su mnoge seminarske i diplomatske radnje pisane na temu Hrvata u Vojvodini, je li to bila kultura u najširem smislu, ili književnost, ili umjetnost. Također moram reći da iz Vojvodine naši umjetnici, naši također humanističko orijentirani stručnjaci imaju jako dobre veze s Osijekom i Zagrebom, da često surađujemo s mjestima i knjižnicama, fakultetima, pa čak i u Dalmaciji. Dakle čini nam se da se otvaraju vrata. Možda malo teže, možda je to bilo presporo za nas, ali podsjetimo da su demokratske promjene u Srbiji tek devedesetih godina uopće stvorile mogućnost da Hrvati budu kao nacionalna manjina priznati i da tek potom ostvaruju i svoja elementarna prava koja im, naravno, nasljeđuju.

Ban Bank na hrvatskom jeziku

Katedra za hungarologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu prošli je mjesec predstavila knjigu *Ban Bank* na hrvatskom jeziku. Mađarska nacionalna drama Józsefa Katone jedno je od najistaknutijih djela mađarske književnosti koje i danas zauzima izuzetno mjesto na repertoaru mađarskih pozornica. Cilj je prijevoda ove drame bio ponajprije taj da se studentima hungarologije omogući čitanje toga djela na hrvatskom jeziku. S druge strane pojavila se potreba Bana Banka na hrvatskom jeziku kako bi se popunila praznina preuzimanja mađarskih djela 19. stoljeća na hrvatskome čitateljskom prostoru. Prijevod je nastao u sklopu prevodilačke radionice Prevođenje književnih tekstova s mađarskog na hrvatski, u kojoj je radilo šest studentica i njihova voditeljica, profesorica dr. sc. Franciška Čurković-Major. Svečano predstavljanje knjige bilo je 18. travnja na Filozofskom fakultetu u Zagrebu gdje je nazočne pozdravila pročelnica Katedre za hungarologiju dr. sc. Orsolya Žagar-Szentesi. Govor je održao i dekan

Filozofskog fakulteta dr. sc. Damir Boras ističući važnost prevođenja stranih književnih tekstova na hrvatski jezik. Gostujući profesor hungarologije dr. sc. Sándor Bene podrobno je govorio o piscu i nastanku drame te je predstavio povijesnu i ideološku pozadinu drame. O poteškoćama pri prevođenju govorila je voditeljica prevodilačke radionice i istaknula probleme s kojima su se susretale. Naime radnja *Ban Banka*, smještena u 13. stoljeće, napisana je arhaičnim jezikom, pa je njezino razumijevanje problematično čak i na mađarskom jeziku. Gđa Čurković-Major također je istaknula kako se prevoditeljice nisu mogle držati izvorne verzifikacije, ali su zato stihove oblikovale na istovjetan način kao što su i u izvornom tekstu. Povijesni likovi poznati i u hrvatskoj povijesti navedeni su imenima hrvatskih inačica, a ostala imena likova ostavljena su u izvornom obliku. Studentica Ivana Cvetko govorila je u ime prevoditeljica o radionici i zanimljivostima prevođenja. Na prijevodu su radile u akademskoj godini 2011/2012., i to više od pet mjeseci. Drama je svoj završni oblik na hrvatskom jeziku dobila u veljači 2012. godine u tzv. prevodilačkoj kući u Balatonfüredu gdje su studentice i profesorica, uz potporu fondacije Magyar Könyv Alapítvány provele tjedan dana. U sklopu seminara studenti i ove godine nastavljaju prevodilački rad s nadom da će iduće godine objaviti hrvatski prijevod jedne druge poznate drame mađarske književnosti, *Csongor i Tünde*, slavnog pisca Mihálya Vörösmartya.

Lila Trubić

SAMBOTEL; SISAK-SELA – Iz Osnovne škole „Mihály Váci” u Sambotelu, u koj imaju priliku roditelji upisati svoju dicu na hrvatsku nastavu, dvajsetimi će otputovati 10. majuša, u petak, u Sisak-Sela. S tamošnjom školom Sambotelčani jur kih šest ljet njeguju kontakte, a 2009. ljeta je potpisana i povelja o suradnji i partnerstvu med školama. Domaćini i ovput čekaju svoje goste s ugodnim programom ter druženjem u vlašćoj školi, potom pak peljaju Gradišćance na festival kitic. U školskoj delegaciji ovput će biti i dva hrvatski predsjednici: Franci Jurašić, predsjednik Društva sambotelskih Hrvatov, i Laslo Škrapić, predsjednik Hrvatske samouprave u Sambotelu, skupa s nukići.

SAMBOTEL; ZAGREB-PODSUSED – Kako nas je obavistio predsjednik Hrvatske samouprave Sambotela Laslo Škrapić, 11. majuša, u subotu, kih dvajset Hrvatov putuje na jednodnevni izlet k prijateljem u Podsused, s kimi jur već od 16 ljet imaju službene i privatne veze. Ljetos na programu stoji posjet Zagrebu i Zagorju.

Otvoreni dan u HOŠIG-u

Budimpeštanska Hrvatska škola u petak, 16. svibnja, priređuje otvoreni dan. Po predviđenome programu zainteresirani roditelji i učenici od 8 sati u knjižnici škole će pogledati promidžbeni film o narečenoj ustanovi, a potom mogu posjetiti nastavu po pojedinim razredima: drugi sat povijest 9a i zemljopis 9b razreda, treći sat 9a i 9b hrvatski jezik, četvrti sat tjelesni 9a i hrvatski jezik 9b, peti sat narodni ples 9a i 9b. Od 13.30 do 14 sati je doček učenika u dačkome domu.

SALANTA – U organizaciji tamošnjeg doma kulture (SzIKSZT) i KUD-a Marica, 19. travnja otpočeo je niz mjesečnih plesačnica za koje se brinu KUD-ovi plesači i sastav. Namjera je organizatora da plesačnice prerastu u redovita mjesečna druženja petkom. S KUD-ovim sastavom radi primaš Zoltán Vízvári, a plesačima plesove podučavaju Vesna Velin i József Szávai.

SALANTA – U organizaciji tamošnjeg doma kulture (SzIKSZT) i KUD-a Marica, 19. svibnja priređuje se priredba koju su organizatori nazvali Dan „Marica“. Večernju zabavu spomenutoga dana svira martinačka „Podravka“.

GORNJI ČETAR – Obavišćavaju se svi zainteresirani da VI. Sastanak crikvenih zborov bit će 12. majuša, ove nedilje, početo od 15 uri, u četarskoj crikvi. Za večernicom ćemo moći uživati u koncertu šest crikvenih zborov iz Pinčene doline: Narde, Gornjega Četara, Keresteša, Hrvatskih Šic, Pornove i Petrovoga Sela.

Trenutak za pjesmu

Nenad Piskač

Nepotrebno je dokazivati

Domovini

u tvoje iskustvo
nitko neće ući
spokojno spavaj, snivaj svoju muku

ne, nitko neće moći

shvatiti suhoću tvoje zemlje
nemir tvoga krvotoka
kap s tvoga dlana
mirisne tvoje riječi
vjetar tvoga mora

ne dokazuj, čuvaj se nitkova

ora et labora

KISKUNHALAS – Turistička zajednica grada Lepoglave i Zadruga lepoglavske čipke sudjelovale su i ove godine na 14. međunarodnom festivalu čipke u Kiskunhalasu, koji je započeo 26. travnja i traje do 12. svibnja. Otvaranju Festivala nazočila je i generalna konzulica Ljiljana Pancirov. Prvi susret mađarskih i hrvatskih čipkara u Kiskunhalasu dogodio se prije sedam godina i od tada je suradnja učestala. Mađarski čipkari sudjeluju rujanskom Festivalu čipke u Lepoglavi, a hrvatski ovom u Kiskunhalasu.

Poradi kulturne suradnje Lepoglave i lepoglavskih čipkarica sa čipkarskim središtima iz Europe, Udruga Ekomuzeja Lepoglava primijenila je program „Međunarodna kulturna suradnja“ na natječaj Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Programom su dobivena sredstva u iznosu od 12 tisuća kuna za provedbu triju programa koji se odnose na predstavljanje kulturne baštine grada. Osim proširenja suradnje na području čipkarstva i općenito nematerijalne kulturne baštine s partnerima iz Europske Unije, lepoglavska čipka predstavit će se na etnografskim festivalima kao rijetko i vrijedno rukotvorstvo. Jedan od njih je u Kiskunhalasu.

Nagrada „Zlatna penkala” uručena mađarskome novinaru Béli Lendvaiu

Hrvatska turistička zajednica svake godine dodjeljuje nagradu „Zlatna penkala” onim stranim turističkim novinarima koji pridonose promidžbi Hrvatske na stranim tržištima. Na svečanom gala programu 20. travnja, u zadarskoj crkvi Sv. Donata u društvu tridesetak stranih novinara, iz osamnaest država, uručeno je priznanje „Zlatna penkala” mađarskome novinaru Béli Lendvaiu za lani objavljenu knjigu naslova „Adriakék, tengerzöld”, odnosno za napise MTI-u o Hrvatskoj. U povijesti te nagrade g. Lendvai je prvi od stranih novinara kome je i po drugi put dodijeljeno to priznanje. Prvi put 2009. godine u Dubrovniku za napise

MTI-u o Hrvatskoj. Po obrazloženju Hrvatske turističke zajednice, publikacije Béle Lendvaia MTI-u umnogome su pridonijele jasnijim i opsežnijim informacijama mađarskih građana o Hrvatskoj. Također i turistička knjiga „Adriakék, tengerzöld” na izuzetan način dopunjava dijalog između mađarskih turista i hrvatskih domaćina. Priznanje su uručili pomoćnik ministra turizma Davor Ižaković i ravnateljica Glavnog ureda Hrvatske turističke zajednice Mari Matešić. Nagrada se dodjeljuje jednom godišnje, a kandidate ističu predstavnici i ispostave Hrvatske turističke zajednice u svijetu, i to u dvije kategorije: za najbolji tiskani materijal i najbolju TV ili radijsku emisiju. Hrvatska turistička zajednica nagradu inozemnim turističkim novinarima nazvala je „Zlatna penkala” i time simbolično uspostavila vezu između njezina izumitelja, Hrvatske i svijeta.

k. g.

Treća konferencija mladih slavista u Budimpešti

Dio predavača književnih tema hrvatsko-slovenske sekcije

U organizaciji Instituta slavenske i baltičke filologije te Odsjeka slavenskih studija Filozofskog fakulteta Sveučilišta Loránda Eötvösa, u prostorijama narečenoga fakulteta 25. travnja priređeno je treće izdanje konferencije mladih slavista. Na nju se prijavilo 170 studenata slavista iz Bugarske, Češke, Hrvatske, Makedonije, Poljske, Rusije, Slovačke, Slovenije, Srbije, Ukrajine i Budimpešte, a registriralo se 130. Radilo se u devet sekcija, među inima i u hrvatsko-slovenskoj u kojoj je izlagalo dvadesetak studenata kroatista iz Zagreba, Krakova, Praga i Budimpešte, te slovenskih studija iz Maribora, Praga i Budimpešte. Predavanja su se odvijala cijeli dan, na književne i jezikoslovne teme. Studenti su se mogli prijaviti putem oglasa i prijavnica na konferenciju mladih slavista, koji su dostavljeni i objavljeni na portalima i oglasnim pločama odsjeka slavenskih studija navedenih država. Broj prijavljenih nije bio ograničen. Sudionici konferencije sami snose troškove putovanja i smještaja, a organizatori im osiguraju pomagala te dva obroka. Studentski se radovi na recenziju dostavljaju profesorima Odsjeka slavenskih studija u Budimpešti, potom u obliku e-knjige budu objavljeni na portalu Instituta i Državne knjižnice Istvána Széchenyia. Sudionici su bili jako zadovoljni, konferenciju smatraju i kao mogućnost za publikaciju, a iskustvo pokazuje kako iz godine u godinu raste broj izlagača. Organizatorski odbor manifestacije čine: predsjednik Instituta dr. prof. Stjepan Lukač, voditelj odbora dr. Aleksander Urkom, te dr. prof. András Zoltán, dr. Katalin Koó, dr. Maria Žilakova i dr. Zsuzsanna Ráduly.

k. g.

Marica Đurić (1911) i muž Bariša Pejín (1908) te kćeri: Marta (lijevo, 1932) i Janja (1933). Santovo, kolovoz 1941.

Opraštanje u pečuškoj Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krlež

U svečanoj dvorani pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krlež u subotu, 27. travnja, priređena je oproštajna svečanost 12. razreda. Od Hrvatske škole opraštaju se maturanti: *Klaudia Dorottya Bakonyi, Balázs Bódis, Daniela Botos, Martin Bölcskei, Melanie Budai, János Ivica Bunjevac, Kincső Dea Dragovac, Soma Etmár, Lucia Fenyősi, Mladen Filaković, Ana Gažić, Aleksandra Hederić, Natália Hordósi, Tünde Ignácz, Judita Jerant, Marko Jerant, Zsófia Kalmár, Marko Kovač, Marija Kovačević, Klaudia Kulman, Reka Kuštra, Evelin Matoric, Kinga Melcher, Andrija Marko Orlović, Fülöp Sándor, Brigitta Sánta, Nora Patricia Šimara, Krisztián Dorián Vörös*. Razrednik je maturanata *Bertalan József Veriga*.

Dvadeset i sedmi je to naraštaj maturanata Hrvatske gimnazije Miroslava Krlež koji napušta školske klupe. Oproštajne svečanosti odlikuju prigodni govori učenika, ravnatelja, kolega 11. razreda, kazivanje prigodnih stihova na materinskom i mađarskom jeziku.

U svom govoru ravnatelj škole Gabor Györfvári naglasio je otvorenost škole prema svim svojim maturantima, nadu kako će i ovaj naraštaj čuvati uspomene i naučena znanja u godinama koje su proveli među zidovima Hrvatske škole. Između ostalog kazao je: „Dragi maturanti! Današnji je dan vaš, vi ste slavljenci, pravite zajedno s nama inventuru proteklih četiri, pet, a za neke čak 12 godina, a ipak mislimo već i na ono kada ćete se prisjetiti i današnjega dana. Dana kada završava

Dobitnice Krležine nagrade Judita Jerant i Zsófia Kalmár, te dobitnik Priznanja „Najbolji učenik učeničkog doma”, Mladen Filaković

klasično zvano školovanje, do kada ste trebali prikupiti znanja i iskustva, opredijeliti se za neku struku, što će vas pratiti tijekom cijeloga života. Danas je moderno govoriti o cjelovitom učenju, no mi dobro znamo da se pravci određuju već prije. Još i da bilo tko od vas postane operni pjevač ili astronaut, zasigurno bismo mogli naći elemente u njegovome školovanju, koji su igrali veliku ulogu u krajnjem izboru. Zato tvrdim da je Hrvatska gimnazija ključna ustanova u povezivanju generacija, u izgradnji hrvatske zajednice, u pružanju inovativnih kompetencija i u pružanju širokih mogućnosti za sve naše učenike.“ (...) „Dragi maturanti, želim svima vama najljepše svjedodžbe, najljepše uspomene, najpametnije mudrosti, koje ćete prenijeti mlađim generacijama, da se možemo i mi ponositi i računati na vašu djecu u gimnazijskim klupama, pa makar će im biti profesori oni

malo stariji, koji danas pričaju o tome kako je bilo onda kada su oni bili maturanti.

Gimnazija ispraća svoju dvadeset i sedmu generaciju, čija se tradicija izgrađuje iz godine u godinu preko novih naraštaja, a čiji ste dio danas postali i vi.

Dragi maturanti! Čestitam vam na završetku gimnazijskoga školovanja, želim vam mnogo ustrajnosti u pripremama i puno uspjeha na naturalnim ispitima.

Dragi maturanti, krenite svojim putem, zbogom i neka vas sreća prati!“

Skupa s razrednikom 12. razreda Bertalanom Józsefom Verigom, ravnatelj škole uručio je priznanja i nagrade učenicima koji su se istaknuli svojim zalaganjem, marom i trudom, istaknuli dobrim učenjem, u športu, u životu škole ili razredne zajednice.

Donosimo imena učenika kojima su uručene najprestižnije nagrade. Priznanje „Naj-

Oprašta se stari đak...

bolji učenik učeničkog doma” primio je Mladen Filaković, koji je pet godina proveo u učeničkom domu od nultoga do 12. razreda. Ovogodišnju Krležinu nagradu dobile su dvije maturantice Judita Jerant i Zsófia Kalmár. One su pohadale pečuški hrvatski vrtić te su 12 godina provele kao učenice Hrvatskog vrtića, osnovne škole i gimnazije Miroslava Krlež. Obadvije su tijekom 12 godina bile izvrsne učenice s izvrsnim rezultatima u učenju i vladanju. Maturanti su se s prigodnim riječima oprostili od djelatnika škole, posebno su zahvalili svojem razredniku te poimence učiteljima: Vesni Velin i Gabi Kohut te Mariji Jakšić Popović. Kao i kod svakog opraštanja, najdirljiviji trenutak, bar za Vašu urednicu, bio je trenutak zahvale roditeljima s riječima i cvijetom. I zaključak kako su i ovogodišnji maturanti, koje smo i mi kroz naše napise pratili na njihovu putu odrastanja, neke i od vrtića, prebrzo odrasli. Neki roditelji, neke bake i djedovi, kako reče jedna obitelj, već su trideset godina s hrvatskom školom u Pečuhu jer ju je pohadalo četvero njihove DJECE od vrtića do mature.

Na samome kraju maturanti su se oprostili s prekrasnom Thompsonovom pjesmom Prijatelji:

*Prijatelji, često mislim na vas
nije ovo vrijeme dobro za nas
nisu cure što su bile
sve su se u gradu skrile
prijatelji, kako ste mi danas*

*Branka Pavić Blažetin
Foto: Ákos Kollár*

Oproštajna svečanost maturanata budimpeštanske Hrvatske gimnazije

Odlazak na pute daleke

Isplovio brod iz luke dječjega svijeta, čarobnjaka, gorskih vila i hrabrih vitezova, i plovi, plovi preko carstva brojke i slova, biljnoga svijeta, ratova i mira, poeta soneta i dubrovačkih trubadura... i iskrcaje se putnici, njih trinaest: Máté Galambos, Virág Gombor, Bianka Đurin, András Káli, Gergő Hidvégi, Barbara Horváth, Gabriella Stummer (12.a), Zita Burger, Ilderina Kovačević, Inez Kvarda, Arlinda Muhadri, Xhyljeta Muhadri, Nerina Petrevsky (12.b) u pratnji razrednika Ladislava Gršića i Lászla Simona, 4. svibnja, u predvorju budimpeštanske Hrvatske gimnazije. Predvorje, posljednja postaja brodskega puta, svečare je dočekala obiljem mirisnoga cvijeća, osmijeha roditelja i profesora.

Svečani je program otvorio gimnazijalac 11. razreda Szabolcs Szilágyi recitacijom pjesme Dragutina Tadijanovića „Pjesma o čovjeku i suncu“. „Stigli ste do prekretnice u vašem životu. Donijeli ste odluke, i spremni ste na put, otvaraju vam se vrata budućnosti i mogućnosti. Zadatak je ostvariti svoje snove, ciljeve. Trebate istupiti iz djetinjstva u zrelost, ali samo postupno. Djetinjstvo svoje nemojte sasvim zaboraviti i također godine provedene u našoj školi“ – riječi su to Dalme Perak, gimnazijalke 11. razreda koja se opraštala od svečara u ime polaznika škole. Svečani je ugodaj dočarala maturantica Ilderina Kovačević interpretirajući pjesmu „Život je rijeka“ Vladimira Pavića. I došlo je vrijeme prigodnih govora maturanata, u ime 12.a razreda Virág Gombor na hrvatskome te Gabriella Stummer na mađarskome jeziku se opraštala od škole. Uslijedili su ushićeni trenuci, maturanti su

prigodom nadolazećeg blagdana, Majčinog dana, strukom cvijeća čestitali svojim mama. Veselih trenutaka zajedničkoga druženja i života prisjetile su se gimnazijalke 12.b razreda Inez Kvarda na hrvatskome te Nerina Petrevsky na mađarskome jeziku. „U ime 12. razreda želim zahvaliti svim nastavnicima i profesorima za sve što su za nas učinili, za znanje koje su nam pružili ili katkad su samo pokušali dok im mi nismo dali. Hvala na povjerenju i strpljenju, na radosti kada ste nam dali petice, pa čak i na plakanju zbog dobivenih jedinica. Sve smo to trebali iskusiti. Izuzetno želimo zahvaliti Moniki Režek, našoj osnovnoškolskoj razrednici. S pomoću nje smo krenuli našim HOŠIG-ovim putovima. Godine koje smo proveli u HOŠIG-u nikad nećemo zaboraviti, zauvijek će ostati nezaboravne za sve nas“ – reče među ostalom Inez Kvarda, gimnazijalka razreda koji će ući u povijest škole i kao jedini razred djevojaka. Svečanost je kazivanjem stihova Sándora Reményika Csendes órák uveličala Laura Tišlerić, gimnazijalka 11. razreda, te svojom pjesmom Szilvia Jobbágy. U ime naraštaja 2009–2013. vrpce je na školski stijeg privezala Ilderina Kovačević te s Andrásom Káliem predala mladem naraštaju, Petri Beloberk i Andriji Nađu. Jedna od najnadarenijih gimnazijalaca Inez Kvarda se opraštala od škole s pjesmom Celine Dion „New Day Has Come“.

„Vaša konkurentnost ne ovisi samo o ocjenama nego i o tome kako će vas ocijeniti kao roditelja, suradnika, člana društva. Ovdje bih istaknula: kao člana hrvatske narodnosne

U ime 12.b razreda opraštaju se Inez Kvarda i Nerina Petrevsky

zajednice. Kao čovjeka koji će se opredijeliti i zalagati za hrvatski jezik i kulturu, za vrednote matične domovine. Mi nastavnici neprijetno, ali ćemo uvijek biti iza vas u nadi da će u vašem daljnjem životu, o bilo kakvom ocjenjivanju da je riječ, biti više petica nego osrednjeg i nikada ocjena nedovoljan. Danas ćemo vas dopratiti do praga novoga života. Zastati i reći – dovidjenja! Jer sve vas očekuje naša škola i nova susretanja“ – istaknula je u svom obraćanju svečarima ravnateljica Ana Gojtan. Pojedine postaje svečareva školskog života prisjetili smo se šaljive nijeme igre 11. razreda, koja je bila popraćena isječcima klasične, pop-rock i filmske glazbe. Maturanti, po starom običaju, opraštali su se od svojih nastavnika, profesora i škole zajedničkom pjesmom Pétera Mátéa „Most élsz“ i Severininom uspješnicom „Prijateljice“.

I što vam reći u trenu kada napuštate budimpeštanski hrvatski otok zvan HOŠIG i polako se ukrcavate u svoje jedrilice. Neka vas prate dobri vjetrovi, ljubav i sreća, ponos i slava.

Kristina Goher

Maturanti budimpeštanske Hrvatske gimnazije u društvu razrednika Ladislava Gršića i Lászla Simona

Zajednička večer Hrvatskog umjetničkog plesnog ansambla Luč i skupine Tamburica

U kazališnoj dvorani Kuće narodnosti u nedjelju, 12. svibnja, s početkom u 17 sati priređuje se zajednička večer Hrvatskog umjetničkog plesnog ansambla Luč i skupine Tamburica naslova „Plamteći, plešući, pjevajući“. U prvome dijelu večeri izvode se plesne koreografije: Dukati, najljepši hrvatski otočni i primorski plesovi, Šokačka svadbena igra, Jastučni ples, Bunjevačka svita iz Bačke, Plešuće zvjezdice, Baranjski šokački plesovi, Rumelaj – balkanski ciganski ples, Turak jaši i Slavonski plesovi. Večer se nastavlja umjetničkim koreografijama poput Esterova molitva, Ples Sunca, Laziko, Kretske djevojačke ples, Parisova jabuka, Zalska svadbena igra i Gemme – mediteranski plesovi. Redatelj večeri je Antun Kričković, zaslužni umjetnik i dobitnik Erkelove nagrade, te nositelj odličja EuroPas. Umjetnička je suradnica i kostimografkinja Marika Silčanov Kričković. Cijena je ulaznice 1.500 Ft.

SUMARTON, PRELOG – Tamburaški sastav Sumartonski lepi dečki u subotu, 11. svibnja, nastupa u Prelogu na tradicionalnom Festivalu tamburaške glazbe pod naslovom „Kre Mure i Drave“, u organizaciji radiopostaje „Studio M“. Izvođači se mogu natjecati s autorskim skladbama ili izvornim narodnim pjesmama na kajkavskome narječju. Sumartonski su tamburaši prvi put nastupili 2007. godine, tada još s izvornom međimurskom popijevkom, a u posljednjih godina već sa svojim izvornim pjesmama, što su za njih napisali glazbenici Zoltan Barat i Martin Srpak. Ove su godine tamburaši sami napisali pjesmu koja nosi naslov „Nisi ti već tu kre mene“. Zainteresirani mogu je slušati na Radiju Studio M, a cijeli će festival prenositi isti radio, s početkom od 20 sati.

PETROVO SELO – Po informaciji Edite Horvat-Pauković, školske direktorice petroviske Dvojezične škole, ove subote posebna školska ekspedicija se gane u Nacionalni park Plitvička jezera. Ideja je se narodila u 8. razredu na hrvatskoj uri, na kojoj su učenici dotičnoga razreda izrazili želju za skupnim izletom u Hrvatsku. Pokidob je petroviska škola i ekoškola s posebnim zalaganjem za prirodu i za zaštitu okoliša, Plitvička jezera i prirodna lipota je pun pogodak za jednostavni izlet. U putovanju sudjelovat će 31 učenik u učiteljskoj pratnji. Zvana toga da svaki izletnik mora određenu svotu platiti za put, i sambotelski odjel Centra «Klebensberg» podupira stručni izlet petroviskih školarov u najpoznatiji Nacionalni park Hrvatske.

Markovo na Fancagi

U organizaciji mjesne osnovne škole, 27. travnja na Fancagi u Baji priređeno je već tradicionalno Markovo, koje je i ove godine obilježeno bogatim kulturnim, vjerskim i gastronomskim sadržajima.

Program je počeo misnim slavljem na hrvatskome jeziku i posvetom mladoga žita koje je u župnoj crkvi, s početkom u 15 sati predvodio santovački župnik Imre Polyák. Svojim pjevanjem misno je slavlje uljepšao pjevački zbor KUD-a «Ladislav Matušek» iz Kulinja, te santovački župni kantor Zsolt Sirók s orguljaškom pratnjom.

Usljedio je prigodni kulturni program koji je održan na otvorenome, na pozornici između dviju školskih zgrada. Istodobno u dvorištu škole i športskoj dvorani održavalo se gastronomsko natjecanje.

gastroonomskih programa u kojima sudjeluju osobe razne dobi. Budući da oživljavanje i njegovanje tradicija u životu zajednice zauzima važno mjesto, tome pridonosi i dokumentiranje pomoću fotografija, odnosno njihovo predstavljanje javnosti.

U folklornom programu na otvorenome nastupila su djeca fancagškog vrtića i folklorna skupina fancagške škole, pjevački zbor fancagškoga kluba umirovljenika, bajski Orkestar „Čabar“ i kulinjski KUD „Ladislav Matušek“.

Već po običaju, nakon programa upriličeno je otvaranje bačve vina, a druženje je nastavljeno na zajedničkoj večeri sudionika, dok se na plesnoj zabavi za dobro raspoloženje pobrinuo Orkestar „Čabar“.

S. B.

Nakon pozdravnih riječi ravnatelja Jose Ostrogonca, prigodnu fotoizložbu Pétera Ádáma, člana Fotokluba Dunav, s naslovom «Markovo», otvorio je dr. Tamás Brachinger. Izborom fotografija posljednjih četiriju godina dočarano je ugodno ozračje folklornih i

Iz života lukoviške škole

Školsko natjecanje u kazivanju stihova održano je da se izaberu oni koji će predstavljati našu školu na Croatiadi, na državnom natjecanju u kazivanju proze i stihova u Martincima. Odazvalo se ukupno 20 učenika od 1. do 6. razreda.

Najistaknutiji bili su: iz 1–2. razreda Viktorija Banjai – Jadranka Čunčić-Bandov: Razmažena tratinčica, učiteljica: Biserka Brantner Kolarić; iz 3–4. razreda Tomislav Vinak – Nada Landeka: Mali nevaljalac, učiteljica: Anica Popović-Biczák; iz 5–6. razreda Milan Bogdan – Stipan Blažetin: Moja majka, učitelj: Tomislav Bunjevac.

Istaknuli su se još David Ignac, 3. razred – Mirna Grbec: Bit ću dobar iz inata; Kristina Kašadi, 4. razred – Jadranka Čunčić-Bandov: Jesenska garderoba; Čila Oršoš, 4. razred – Jadranka Čunčić-Bandov: E, baš hoću; Gabor Rac, 6. razred – Nada Landeka: Mojoj učiteljici; Balaž Bogdan, 6. razred – Ratko Zvrk: Pismo lastavici; Sintija Padar, 6. razred – Marija Vargaj: Kada te netko voli.

Anica Popović-Biczák

MALA STRANICA

korak u uspostavljanju suradnje bio je posjet z Zadarskoj gimnaziji, i već za nekoliko mjeseci započela je kulturna suradnja u okviru Susreta katoličkih zborova, na koji je stiglo 40 pjevača iz Zadra, u pratnji voditelja zbora prof. Tomislava Pehara, pedagoginje sestre Mirjam Gadža i prof. sestre Viktorije Gadža.

Na X. Susret katoličkih zborova stiglo je ukupno 250-ak pjevača koji su bili smješteni u učeničkome domu, osim dragih gostiju s Jadranskoga mora, koji su bili smješteni kod obitelji. Kako pijarističku školu pohađa nekoliko naših pomurskih Hrvata, od kojih nekoliko uči hrvatski jezik, a nekima roditelji govore hrvatski, bilo je to pravo hrvatsko druženje, no u mjestima gdje je to nedostajalo bio je pri ruci engleski jezik ili govor mimike. Tijekom tri dana organizirani su nastupi u crkvama toga grada, te na misnome slavlju. Nastavnice hrvatskoga jezika Gabrijela Čiček i Veronika Vuk Hanš potrudile su se da se gosti iz Hrvatske osjećaju ugodno. Osim koncerata bilo je mnoštvo nevezanih programa: razgledavanje grada, zajedničko druženje uz šaljive programe, plesačnica uz pratnju tamburaša Hrvatske samouprave grada, hodanje na štulama, fotografiranje, rješavanje zadataka, razgledavanje muzeja i mnogo prijateljskih razgovora. Na glavnome Trgu Erzsébet, gdje je priredjen koncert svih zborova, sudionike Susreta pozdravio je gradonačelnik Péter Cseresnyés. Na tome koncertu zadarski je zbor iznenadio domaćine veselom prigodnom pjesmom „U Mađarsku idem, u Nadkanižu! Mađarska, moja destinacija!“. Na kraju koncerta Tomislav Pehar, voditelj zadarskoga zbora, glazbenik, voditelj Klape Kontrada, svojim veselim, mladenačkim duhom uspio je u kratko vrijeme složiti pjevače iz raznih krajeva u jedan glas i pjesma Aleluja od Younga odzvanjala je po cijelom trgu pomurskoga grada.

Dojmovi zadarskih gostiju bili su jako dobri, profesor Pehar je oduševljen gostoprimstvom otvorenih srca, a sestra Mirjam se nada da će se ova suradnja razvijati u duhu krilatice zadarske škole „Graditi bolji svijet“. U postizanju toga svakome je u interesu širiti zajedništvo mladih, a za izgradnju boljega svijeta pridonosi i suradnja kaniške i zadarske škole. Zadranske Ivana i Matea također su bile oduševljene gostoprimstvom, gradom, programima s mnogo sadržaja, a na pitanje kakvi su mladi u Mađarskoj, odgovorile su sa smiješkom, da su smireniji, mirniji, ali će ih temperamentne Dalmatkinje naučiti kako se treba veseliti i opustiti.

beta

Kaniški i zadarski mladi „za bolji svijet“

Na Susretu katoličkih zborova u Kaniži 19–21. travnja družili su se učenici kaniške Pijarističke gimnazije i zadarske Klasične gimnazije „Ivan Pavao II“. O mogućnostima suradnje raspravljalo se još lani u prosincu u zadarskoj gimnaziji kada je izaslanstvo kaniške ustanove, koju je predvodio ravnatelj vlč. Pál Nyeste, primio ravnatelj mons. Joso Kokić. Razgovaralo se o kulturnoj i odgojno-obrazovnoj suradnji dviju škola, odnosno o razmjeni učenika. Tada su predstavnici pomurske ustanove pozvali pjevački zbor zadarske gimnazije na X. Susret katoličkih zborova kojemu je ovaj put bio domaćin upravo kaniška Pijaristička gimnazija.

Pijaristička gimnazija u Kaniži od 2009/2010. školske godine pokrenula je podučavanje hrvatskoga jezika kako bi za pomursku hrvatsku djecu nudila mogućnost učenja hrvatskoga jezika u srednjem obrazovanju. Osim učenja jezika vodstvo ustanove, na čelu s ravnateljem Pálom Nyestoom, te doravnateljicom

Marijom Kanižai, odlučili su uspostaviti suradnju sa sličnom ustanovom u Hrvatskoj, smatrajući kako međunarodne veze otvaraju nove vidike, razvijaju sposobnost prihvaćanja drugih, a suradnja s gimnazijom iz Hrvatske daje veliku mogućnost vježbanja jezika onim učenicima koji pohađaju hrvatsku nastavu. Prvi

Svi skupa u jednom zboru

XII. Festival Gradišćanske jačke mladih (GRAJAM) u Gornjem Četaru

Dobitnici nivo-nagrade: Koljnofka Karmela Pajrić i Mjenovac Benjamin Kuzmić

Na svitskom danu tancanja u četarskom Kulturnom domu 28. aprila, u nedilju otpodne, nisu samo tancali, nego i odlično jačili mali, rutinirani, ali ovpud otkriveni gradišćanski talenti. XII. Festival Gradišćanske jačke mladih (GRAJAM) je skupazvao četrnaest naticatelje iz Bizonje, Hrvatskoga Židana, Gornjega Četara, Mjenova i Petrovoga Sela, a po broju najveć iz Koljnofa. Na tradicionalnom jačkarnom spravišću produkcije su ocijenile Zorica Moricz-Timar, petroviska pjevačica i sviračica Pinka-banda Inga Klemenšić, peljačica školskih tamburašev u Koljnofu, i Magda Horvat-Nemet, učiteljica jačenja i glazbenoga odgoja u četarskoj školi. Brojnu publiku i naticatelje su svojom muzikom pozdravili na početku programa četarski tamburaši.

Marija Baboš

Kiara Kezdi

Kata Š. Kumanović

Mihalj Kočiš

Petra Šimon

Mirjana Bauer

Benjamin Kuzmić

Virag Erdősi

Karmela Pajrić

Krištof Habetler

Laura Timar

Natalija Neubauer

Fanni Kelemen

Rokšana Nemet

Moramo vjerovati suzam da nije tako laka sudbina malih pjevačev i pjevačic ni na ovom naticanju. Na ogromnoj pozornici s mikrofonom u ruki je zadaća najprlje odjačiti jednu narodnu pjesmu prez ili s muzikom, potom pak predstaviti po slobodnoj volji izabranu moderniju jačku, paziti na korake, gibanje i ritam. Suprot poteškoć, zanimljivo je da ljetos su se većimi javili na naticanje školari iz nižih razredov, štoveć Kiara Kezdi dospila je u Gornji Četar iz bizonjske čuvarnice kot najmladj, a zvana toga i prva naticateljica iz sjevernogradišćanskoga sela u povijesti GRAJAM-a. Polag velikoga broja divičic hvalevidno je da su se javili ovpud i tri dičaki i svojim nastupom su dokazali, imaju mjesto med lipšim spolom i ovde. Kako je rekla Anica Poljak-Šaller, glavna organizatorica GRAJAM-a i ujedno moderatorica naticanja, u

Četarski tamburaši s moderatoricom programa Anom Poljak-Šaller

minuli ljeti vidljivo je pao broj oduševljenih školarov ki bi se željili miriti u hrvatskom jačenju, ali to je već sigurno da je GRAJAM ne samo reklama za četarsku školu nego i odskočna daska za spodobno naticanje gradišćanske mladine, za Glas Gradišća. Naticatelji su se predstavili po najboljem znanju, uz pomoć učiteljice i roditelje, a vas uloženi trud se je pokazao u rezultati. Po riči Inge Klemenšić, ka je drugo ljetu u žiriju, ovpud je još teže bilo odlučiti nego lani, ki koju nagradu će dostati, tako je bio visok nivo pripremljenosti. – Svi naši nagradjeni su na neki način zadobili srce publike, a mi smimo biti

Najbolji GRAJAM-ci:
Benjamin Kuzmić i Karmela Pajrić

Zlatne jačkarice: Mirjana Bauer i Laura
Timar

jako gizdavi na ovu našu dicu – dodala je koljnofska učiteljica ka se je posebno veselila domaćim odličnim glasom, med kimi četirmi su i visoko nagradjeni. Po krajnjem ocjenjivanju, u pjevanju narodne pjesme brončanu medaliju je dobila Rokšana Nemet iz Narde, učenica 7. razreda iz Gornjega Četara, srebrnom kvalifikacijom je odlikovana Natalija Neubauer, školarica 6. razreda iz Koljnofa, a zlatna medalija u ovoj kategoriji nije dodiljena. U jačenju modernih pjesam brončanu kvalifikaciju je zaslužila Virag Erdősi iz Koljnofa (3. razred) s Magazinovim šlagerom *Sve bi seke ljubile mornare*. Srebrnom kvalifikacijom se more dičiti Krištof Habetler iz Hrvatskih Šic, školar 4. razreda u Gornjem Četaru, s pjesmom *Volim i postojim* od Petra Graša. Za zlato su jačile dvi divojke: Mirjana Bauer, školarica 3. razreda iz Koljnofa, s izvedbom Danijelove jačke *Neka mi ne svane*, ter Laura Timar (5. razred) iz Petrovoga Sela, ka je takaj s Danijelovom pjesmom pobijedila, pod naslovom *Brodolom*. Posebnom nagradom je htio istaknuti žiri produkciju i hrabri nastup Bizonjke, Kiare Kezdi. Nivo-nagrade za odličnu izvedbu narodne i moderne jačke podiljene su s pravom Karmeli Pajrić, učenici 4. razreda iz Koljnofa, za narodnu pjesmu *Alaj volim u kolu igrati* i za

pjesmu *Crnokosi*, kod nas manje poznate pjevačice Lidije Bačić. Drugi dobitnik je spem-nute nagrade Benjamin Kuzmić, školar 2. razreda iz Mjenova, za gradišćansku narodnu pjesmu *Tovaruši moji* i s pjesmom *Milena* od Novih fosilov. Karmelu i Benamina proslavila je velika ovacija publike, a mi smo je stavili pred naša pitanja još pred ocjenjivanjem žirija. Sestra ovoljetne dobitnice Glasa Gradišća, Karmela, je bila zadovoljna svojim nastupom. Pohvalila je pjevačicu Lidiju Bačić kako i nje pjesmu, ka joj je dobro stala i jako se je vidila i publiku. Na pitanje, na koje mjesto računa, dala je odgovor: – *Nisam došla zbog nagrade, nego zato da se dobro ćutim*. To joj je vidljivo uspjelo, a gledatelji su joj bili jako zahvalni za izuzetno vesele trenutke. Mali Benjamin nam je priznao da va Šuševi pozna jednu divičicu ka se zove Milena i ka mu se jako vidi, zato si je i izabrao pjesmu. Slatki izvodjač je veliki poštovatelj Novih fosilov i jur pred krajnjim ocjenjivanjem žirija je izjavio da mora biti prvi i da će i kljetu gvišno dojt. Najgizdavija je toga dana bila sigurno njegova mama, Djurdjica Benčić-Kuzmić, rodod iz Narde, ka se je kot negdašnja organizatorica ovoga naticanja ovput vrnula domom iz Austrije kot navijačica svojemu sinu, a kljetu morebit i kćerki Doroteji, ka pohadja čuvarnicu u Mjenovi.

Dvourno jač-karno naticanje, s materijalnom potporom Hrvatske samouprave Jursko-mošonsko-šopronske županije, Hrvatske samouprave Željezne županije i Centra «Klebensberg», završeno je podiljenjem medalijov i darov.

-Tiho-

Đuro Hranić novi nadbiskup Đakovačko-osječke nadbiskupije

Apostolska nuncijatura u Hrvatskoj objavila je u četvrtak, 18. travnja u podne, da je Sveti Otac prihvatio odreknuće mons. Marina Srakića od službe pastoralnog upravljanja Đakovačko-osječkom nadbiskupijom, u skladu s kan. 401 § 1. Zakonika kanonskog prava, te je imenovao nadbiskupom metropolitom iste crkvene pokrajine mons. Đuru Hranića, dosadašnjeg pomoćnog biskupa Đakovačko-osječke nadbiskupije. Nadbiskup Marin Srakić nakon navršanih 75 godina života ponudio je odreknuće od pastoralne uprave Nadbiskupijom te u različitim prilikama molio da se požure s imenovanjem njegova nasljednika smatrajući kako nadbiskup mora imati više snage za suočavanje s izazovima koje danas susreće Đakovačko-osječka metropolija. Kazao je kako je papa Franjo prihvatio njegovu ostavku. Mons. Đuro Hranić rođen je 20. ožujka 1961. u Ceriću, župa Nuštar, u obitelji pok. Stjepana i Eve, rođene Marković. Osnovnu je školu pohađao u Ceriću i Nuštru od 1967. do 1975. Prva dva razreda srednje škole završio je u Osijeku, a posljednja dva u Đakovu na Biskupijskoj gimnaziji «Josip Juraj Strossmayer», gdje je 1979. godine i maturirao. Filozofsko-teološki studij završio je na Visokoj bogoslovnoj školi u Đakovu 1986. godine. Za svećenika je zaređen u đakovačkoj katedrali 29. lipnja 1986. Po povratku sa specijalizacije iz Rima 1993. godine, imenovan je profesorom dogmatike na Teologiji u Đakovu, danas Katoličkome bogoslovnom fakultetu, gdje kao naslovni docent predaje sve do sada. Bio je prefekt Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu (1993–1996), glavni i odgovorni urednik Vjesnika Đakovačke i Srijemske biskupije od 1994. do 2001., generalni tajnik Druge biskupijske sinode đakovačke i srijemske (1998–2008).

PINKOVAC – Hrvatsko kulturno društvo Jug i Panonski institut pozivaju na Panonsko proljeće, u kulturni dom Pinkovca 18. majuša, u subotu, od 20 uri začeto. U programu nastupaju Hakadejci pod dirigencijom Bruna Radakovića, Tamburaši TOP-a, pelja ih Vili Jandrišić. Jubilarni, dvajseti Panonski ljetopis 2013. predstaviti će glavni urednik ter ujedno predsjednik Panonskoga instituta dr. Robert Hajszan i suradnik Franjo Ostović. U ime Djelatne zajednice komunalnih političarov govoriti će mjesni načelnik i zastupnik u Saboru, Leo Radaković. Na kraju programa domaća kazališna grupa Dugava predstavlja skeč. Za službenim dijelom programa slijedi bife i mužika.

Četarska školska direktorica
Veronika Szegleti prikazuje
posebnu nagradu Kiari Kezdi

Delegacija školskih direktorov iz Hrvatske na studijskom putovanju u Gradišću

Pozdravne riječi u koljnofskoj školskoj auli od ravnateljice ustanove Agice Sárközi

Na inicijativu Jure Miškovića, direktora Osnovne škole Stjepana Radića iz Božjakovine, je bila delegacija direktorov na trodnevnom studijskom putovanju od 18. do 20. aprila u Gradišću, u Požunu i u Beču. Prvi dan su bili gosti Dvojezične škole Mihovil Naković u Koljnofu. Po pozdravni riječi direktorice škole Agice Sárközi, gosti su imali dogovor sa zastupnici Hrvatske samouprave Jursko-mošonsko-šopronske županije, pod peljanjem Štefana Kolosara i s učitelji iz Gornjega Četara, Hrvatskoga Židana ter Unde. Potom su gosti pogledali Hodočasnu crkvu Koljnofa i selski muzej. U Šopronu ih je peljao dr. Franjo Pajrić, predsjednik Hrvatske samouprave Šoprona. Daljnji put gostov je vodio u Manjinsku redakciju ORF-a. O djelovanju dotične redakcije je goste informirao Fred Hergović. Po degustaciji vina kod vinara Mate Klikovića su gosti otputovali u Slovačku. Drugi dan su se upoznali sa znamenitosti Staroga Grada i Kemlje. Po Požunu je treći dan peljao u Beč.

Ingrid Klemenšić

Foto: *Szabolcs Kincse*

Savez Hrvata u Mađarskoj, Grad Baja i Hrvatska samouprava grada Baje srdačno Vas pozivaju na priredbu **KULTURA I GASTRONAMIJA HRVATA U MAĐARSKOJ** 11. svibnja 2013. godine na Petőfievu otoku u Baji, poslije godišnje skupštine Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Program:

14.00 Okupljanje sudionika

15.30 Svečano otvorenje i prigodni kulturni program KUD-ova Hrvata iz Mađarske. Uz Bačku, od sada su prijavljeni predstavnici Pešte, Baranje i Podravine, a očekuje se i skupina Hrvata iz Švicarske.

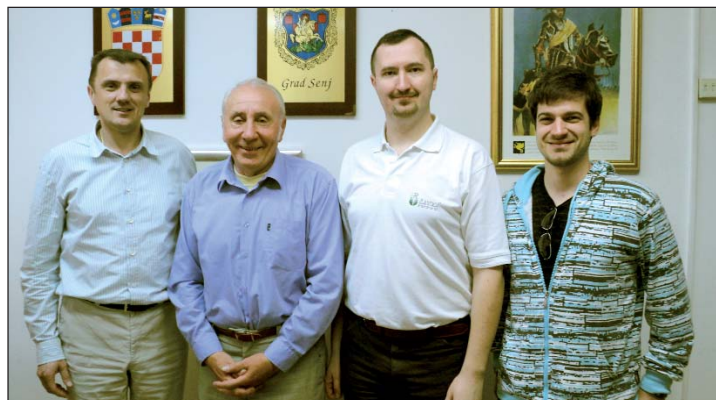
Prijave daljnjih sudionika za kulturni i gastronomski susret očekuju se najkasnije do 4. svibnja (Angela Šokac Marković 06-70/374-9270), radi osiguravanja mjesta (stolova, stolaca, drva za kuhanje)

19.30 Koncert Miroslava Škore.

Posjet bačkih Hrvata Senju

Tročlano izaslanstvo bačkih Hrvata (Čavoljac Stipan Mandić, Bačinac Franjo Anišić i Garac Martin Kubatov) boravili su u hrvatskome gradu Senju na Danu grada i blagdanu Svetog Jurja, zaštitnika grada Senja.

Čavoljski bunjevački Hrvati uspostavili su vezu s primorsko-ličkim Bunjevcima prije nekoliko godina. Godine 2010. Čavoljci su posjetili Senj, a 2012. senjsko izaslanstvo uzvratilo je posjet na 60. obljetnici Bunjevačkog kulturnog društva u Čavolju.

Namjera sadašnjeg posjeta bila je proširenje postojeće veze.

Na trodnevnoj manifestaciji Dana grada Senja između 21. i 23. travnja 2013. sudjelovali su svi zbratimljeni gradovi u Europi: Francuzi, Austrijanci, Česi, Slovaci, Poljaci i Mađari. Zbratimljeni je grad Senja u Mađarskoj Kiseg koji su zastupali bilježnik grada dr. Gábor Zalán i predsjednik Hrvatske samouprave Šandor Petković. Ta se veza zasniva na povijesnoj povezanosti, jer Nikola Jurišić, nekadašnji branitelj kišeške tvrđave od Turaka rodom je iz Senja. Trodnevni program Dana grada obuhvatio je obilježavanje 300. obljetnice smrti slavnoga senjskog književnika P. R. Vitezovića, predstavljanje nove službene internetske stranice u Senju, svetu misu, kulturni program na slobodnome, svečanu sjednicu u povodu Dana grada Senja i blagdana Svetog Jurja, otvorenje novouređenoga Povijesnog parka Nehaj. Osim službenih programa bački su Hrvati posjetili i Gradski muzej koji svojom bogatom zbirkom prikazuje povijest grada, te naseljavanje i običaje primorsko-ličkih Bunjevaca. Bačke Hrvate u svom uredu primio je i senjski gradonačelnik prof. Darko Nekić s kojim su pregovarali o mogućnostima uže suradnje. Nadamo se da će unatoč zemljopisnoj daljini biti još povezivanja i druženja između te dvije skupine bunjevačkih Hrvata.

Martin Kubatov

KOLJNOF; BIBINJE – Ov prošireni vikend Dalmatinci tri dane dugo gostuju, a i svečuju skupa sa svojim prijateljima u Koljnofu, a i Šopronu. Bibinjeci prvi put su posjetili Gradišćanske Hrvate davnoga 1984. ljeta, tako ovo prijateljstvo će kljetu zajti k visokom, 30-ljetnom jubileju. Po riječi načelnika Franje Grubića, gosti će za cjelonoćnim putovanjem dospiti u Koljnof 10. majuša, ujutro oko osam uri, kade će biti primanje u restoranu Levanda. Dopodne će projti kod domaćinov, vjerojatno u druženju i počivanju, a u 13 uri Matina kuća će se u Gori napuniti s veseljem. Od 19 uri počinje u mjesnom Kulturnom domu prijateljski večer i skupna vičera. U subotu dopodne hrvatski gosti budu otpeljani na izlet u Frakanavu, a otpodne nastupaju na priredbi šopronskih Hrvatov, pri otvaranju izložbe, posvećenoj glagoljici. Uvečer će nazočiti na velikom gradišćansko-hrvatskom shodišću u koljnofskoj Hodočasnoj crkvi, a za skupnom vičermom dojt će i do vinokušanja u pivnici Atile Pajrića. 12. majuša, u nedilju, za svetom mašom i po objedu Bibinjeci će se vjerojatno s novimi doživljaji otproviti domom.